

İlkokul Öğretmenlerinin Müzeye İlişkin Algıları*

Primary School Teachers' Perceptions of Museums

Mert ÇETİN**

Nilgün DAĞ***

Makale Bilgisi

Geliş: 29.08.2023

Kabul: 06.11.2023

Doi:

10.20296/tsadergisi.1352066

Anahtar Sözcükler:

Algı

İlkokul öğretmeni

Müze

ÖZET

Müzeler, okul dışı öğrenme ortamlarından biri olup önemli bir bilgi ve birikim merkezleridir. Bu çalışmada, ilkökul öğretmenlerinin “müze” algıları incelenmiştir. Öğretmenlerin müzeyi nasıl algıladıkları, kavramsallaştırdıkları ve zihinlerinde nasıl bir müze şeması olduğu araştırılmıştır. Çalışma, nitel araştırma modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırma, temel nitel araştırma deseninde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Mersin ili Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir ilçelerinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapan 14 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcıların seçilmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler, görüşme yoluyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde kod, kategori, tema sistematigi kullanılarak hiyerarşik bir kodlama gerçekleştirilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler genel olarak değerlendirildiğinde, katılımcıların müzeyi “tarih ve kültür”, “öğrenme ve kişisel gelişim” ve “maddi kanıt” odaklı olarak algıladıkları; müzeleri duyuşsal, eğitsel, sanatsal, tarihi ve kültürel içerikli mekânlar olarak gördükleri ve müzeyi kişiye bireysel, sosyal ve sanatsal bir deneyim kazandıran öğrenme mekânı olarak düşündükleri tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, katılımcıların müzeyi müzeyle olan ilişkilerine göre tanımlama eğiliminde olduklarını göstermiştir. Araştırma bulguları, müzenin ilkökul öğretmenlerince üç farklı bağlamda anlaşıldığını ampirik olarak göstermekte ve öğretmenlerin müze algılarındaki bireysel farklılıklar için açık kanıtlar sağlamaktadır.

Article Information

Submission: 29.08.2023

Acceptance: 06.11.2023

Doi:

10.20296/tsadergisi.1352066

Key Words:

Perception

Primary school teacher

Museum

ABSTRACT

This study delved into primary school teachers' perceptions of museums, aiming to uncover how these educators perceive, conceptualize, and mentally structure museums. Employing a qualitative research approach, the investigation was framed within the basic qualitative research design. The participant pool consisted of 14 classroom teachers from official primary schools across Akdeniz, Mezitli, Toroslar, and Yenişehir districts of Mersin province during the 2022-2023 academic year. The selection of participants was guided by the criterion sampling method, a targeted approach within purposive sampling techniques. Interviews served as the primary data collection method. For data analysis, a structured hierarchical coding system involving codes, categories, and themes was utilized. The analysis of the collected data revealed that participants predominantly view museums through the lenses of “history and culture,” “learning and personal development,” and as repositories of “material evidence.” Furthermore, they recognize museums as venues enriched with sensory, educational, artistic, historical, and cultural elements, conceiving them as spaces that offer unique learning experiences on individual, social, and artistic levels. It was noted that the teachers' definitions of museums were significantly influenced by their personal experiences and interactions with these institutions. The findings of this study highlight that primary school teachers perceive museums in three distinct contexts, underscoring the presence of individual variances in how museums are understood and valued. This research provides concrete empirical evidence of the varied perspectives teachers hold towards museums, suggesting that their perceptions are shaped by their direct and indirect engagements with these cultural and educational spaces.

Atf İçin

Çetin, M. & Dağ, N. (2024). İlkokul öğretmenlerinin müzeye ilişkin algıları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 28(1), 335-354. doi: 10.20296/tsadergisi.1352066

* Bu çalışma, Mert Çetin'in yüksek lisans tez çalışmasının bir bölümünden üretilmiştir.

** İlkokul öğretmeni, Atatürk İlkokulu, Ağrı/Doğubayazıt, cetinmert835@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2698-4699

*** Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Mersin, dagnilgundag@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5084-6472

GİRİŞ

Bugün, artık dünyadaki birçok okul sistemi eğitimi sınıfla sınırlandırmamakta; uygulamalı eğitimden veya saha gezilerinden yararlanmaktadır. Bu kapsamda fabrikalar, ofisler, müzeler, tiyatrolar vb. öğrenme ortamları olarak tercih edilmektedir. Çünkü bugünün dünyasında, öğrenci merkezli ve deneyime dayalı eğitim-öğretim uygulamaları daha fazla önemsenmektedir. Araştırmalar, çocukların informal öğrenmeye önemli ölçüde zaman harcadıklarını göstermektedir. Amerika'da 13 yaşın altındaki çocuklar, okulda veya kreşte haftada ortalama sadece 26 saat harcamakta ve zamanlarının önemli bir bölümünü informal ortamlarda öğrenmeye ayırmaktadırlar (Hofferth & Sandberg, 2001). Almanya'da, resmi kayıtlı okul dışı öğrenme ortamlarının sayısı 2000'den önce 32 iken 2015'te 307'ye ve bugün itibarıyla 430'un üzerine çıkmıştır (LernortLabor, 2022b; Akt: Neher-Asylbekov & Wagner, 2023). İngiliz okul sisteminde ise, öğrencilerinin akademik gelişiminden daha fazlası olması gerektiğine dair yerleşmiş bir anlayış vardır ve bu anlayışın gereği olarak müfredat dışı faaliyetler sunma geleneği hakimdir (Dyson & Kerr, 2014). Eğitimi dünyanın en iyileri arasında yer alan Finlandiya'da ise öğrenciler genellikle günde yalnızca 5 saatlerini sınıfta geçirirken öğretmenler Amerikalı meslektaşlarına göre okulda daha az zaman harcamaktadırlar¹. Türkiye'de ise ilkökul öğrencileri yılın 180 günü okuma gitmekte ve günde yaklaşık 6 saatlerini okulda harcamaktadırlar. Oysa sınıf dışı öğrenmeler de öğrenci gelişiminin önemli bir parçasını oluşturur. Ancak, yaşamın da en az sınıf ortamı kadar eğitim açısından zengin olabileceği fikri, daha az dikkate alınan bir durumdur.

Okul temelli olmayan informal öğrenmeler, okullardaki öğrenmeden niteliksel olarak farklılık gösterirler (Falk & Dierking, 2000). İnfomal, sınıf dışı ya da okul dışı öğrenmeler, çocuklara çevre okuryazarlığı becerileri kazandırmakta ve bunları geliştirmelerini sağlamakta (Karakaya-Akçadağ & Çobanoğlu, 2018; Ogelman, 2012; Emmons, 1997); aynı zamanda çocukların akademik başarılarını artırmakta (Metin & Bozdoğan, 2020; Bodur & Yıldırım, 2018); bilime karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamakta (Görece Baybars & Çil, 2021; Ali, Akhtar & Arshad, 2019; Rix & Mcsorley, 1999) ve çocukları sınıfın dışındaki dünyayı keşfetmeye ve yaşam boyu öğrenmeye (Gray & Chadwick, 2001; Gioftsali, 2005: 2) yöneltmektedir.

Bugün bilim merkezleri, müzeler, botanik bahçeleri, planetaryumlar, akvaryumlar, Milli Parklar, göletler, hayvanat bahçeleri, sanat galerileri, arıtma tesisleri, sanayi tesisleri ve kuruluşlar öğrencilere yerinde gözlem ve keşfetme fırsatı sunan ve keyifli bir öğrenme deneyimi yaşatan başlıca informal öğrenme alanlarını oluşturur. Müzeler, bu okul dışı öğrenme ortamlarından biri olup önemli bir bilgi ve birikim merkezleridir.

Müzeler, son yıllarda odak noktalarını eğitim hizmeti sağlamaya çevirmişlerdir. Yeni düşünce, artık müzenin sadece bir eserler mahzeninden ibaret olmaması gerektiği ve temel rolünün eğitim-öğretimin yanı sıra çekici ve ilginç deneyimler sağlamak olduğu yönündedir (Mirghadr vd., 2018). Nitekim Uluslararası Müzeler Komitesi (International Council of Museum-ICOM, 2022) de müzeleri geçmiş ve gelecek hakkında eleştirel diyalog için demokratikleştirici, kapsayıcı ve çok sesli mekânlar olarak tanımlamaktadır.

¹ Bu bilgiye <https://www.teachstarter.com/us/blog/school-schedule-hours-around-the-world/> linkinden 24.07.2023 tarihinde ulaşılmıştır.

Problem Durumu

Müzeler, yaşam boyu öğrenme için büyük potansiyele sahip karmaşık, dinamik ve güçlendirici öğrenme ortamlarıdır (Kristinsdóttir, 2017). Müzeler, programlardan sergilere kadar geniş bir deneyim yelpazesi sunarlar (Nelson & Cohn, 2015). Aynı zamanda, sanat ve tarih öğrenmek ve öğretmek için değerli yerlerdir (Schep, van Boxtel & Noordegraaf, 2018). Kültürler ve medeniyetler hakkında bilgi sahibi olmayı da mümkün hâle getirirler. Ziyaretçilerin geçmişi, bugünü ve geleceği derinlemesine kavramasına ve anlamasına; çok duyulu, aktif yaşantılar gerçekleştirmelerine yardımcı olurlar. Ayrıca insanları, toplumları ve kültürleri sadece geçmişleri hakkında eğitmekle kalmaz; aynı zamanda, nereden geldikleriyle onur ve gurur duymalarına da imkân sağlar.

Alanyazında, müzeye ilişkin çok sayıda tanım mevcuttur. Bu tanımlar incelendiğinde, bazı noktaların ortak bir biçimde vurgulandığı görülmüştür. İlki, müzelerin toplumun gelişimine hizmet etme amacı taşıyan sosyal kurumlar olmasına ilişkindir. Müzeler, insanlığa dair materyalleri edinen, koruyan, araştıran ve sergileyen kurumlardır. Dolayısıyla kâr amacı gütmeksizin toplumsal yarar için var olan kurumlardır. Müzeler, varlıkları sayesinde var olurlar. Bu varlıklar aracılığıyla, kültürel bir kimlik kazanarak toplumsal bir aktöre dönüşürler (Dillenburg, 2011: 10). Böylelikle kültürler ve müzeler arasındaki iletişimin temelleri atılmış olur. Bu iletişim toplumsal, kültürel, tarihsel, bilimsel ve sanatsal belleğin zaman içerisindeki aktarımına öncülük ederek kültürel mirasın oluşmasına katkı sağlar. Müzeler, oluşturulan bu kültürel mirasın korunması noktasında bir bellek işlevi görürler (Özturan, 2019: 127).

Müze tanımlarındaki ikinci ortak nokta, müzelerin kamusal pedagoji alanları (Sandlin, Schultz & Burdick, 2010) olmasına ilişkindir. Müzelerin belirli bir eğitsel, kültürel ve sosyal işlevi vardır (Pasquariello & Maggi, 2003). Müzeler, kültürel mirasın bekçileridir ve daha geniş kitleleri çekme, onlarla etkileşim kurma ve kültürleri tanıtmaya misyonu olan eğitim kurumlarıdır (Pavlou, 2012). Prösler'e (1993; Akt.: Duh, 2015) göre, zamanın ve kültürün ifadesinin bir sonucudur. Aynı zamanda geçmişe ait materyalleri bir araya getirme, arşivleme, koruma ve sergileme görevlerini yerine getiren ve toplumun eğitim seviyesini ileriye taşıma, estetik hassasiyeti geliştirme, geçmiş, bugün ve gelecek hakkında yaşanmışları, yaşananları ve yaşanacakları ifade etme, değerlendirme, karşılaştırma ve ziyaretçilerin eğlenerek hoş vakit geçirmelerini sağlayan yapılardır (İlhan vd., 2011: 18).

Üçüncü ortak nokta, müzelerin informal öğrenme alanları olmasına ilişkindir. Müzelerdeki informal öğrenmeler gönüllüdür, doğrusal değildir, kişinin kendinden kaynaklıdır ve keşfedicidir (Screven, 1986). Müzeler, güçlü bir öğrenme kaynağıdır; duyuşsal ve deneyimsel öğrenmeyi kolaylaştırırlar (Hod-Shemer & Sher, 2021: 42; Shaby, Ben-Zvi Assaraf & Tal, 2018: 3). Ziyaretçilere görsel, işitsel ve dokunsal algıları harekete geçirecek çeşitli fırsatlar sunar. Etkileşimli doğaları sayesinde müzeler, insanların dünyaya bakışını değiştirir ve dönüştürürler (Monk, 2013: 63). Eğitim paydaşları için birincil araştırma, keşfetme, kaynak ve yeni yöntem örnekleri ve fırsatları sunarak zenginleştirilmiş öğrenme deneyimlerine elverişli bir zemin özelliği sergilerler. Ziyaretçilerini tarihsel, bilimsel ve teknolojik bir zamansal yolculuğa çıkarır; onların önceki bilgi ve deneyimlerine dayalı olarak öğrenmelerini ve yeni bir anlayış veya farklı bir düşünme veya hareket etme biçimi oluşturmalarına imkân sağlarlar (Rennie & Johnsnton, 2004: 7). Nitekim birçok saha çalışması (Kingery vd., 2018; Latham, 2013; Packer, 2008; Pekarik, Doering & Karns 1999; Lewin, 1989) da müzelerin bu yöndeki eğitici rolünü doğrulamaktadır.

Tanımlardaki dördüncü ortak nokta, müzenin bireysel ve toplumsal bir varoluşsal yaşam alanı olmasına ilişkindir. Müze, bireylerin varoluşsal gerçekliğini harekete geçirmede ve toplumların kendi varoluşlarının farkına varmalarında kritik bir rol oynar (Ilicak Aydınalp, 2019: 11). Müzeler, toplumsal yaşamın varoluşunu arşivleyen bir kültürel bellek işlevi görürler. İnsan yaşamının günlük dinamiklerini insanlara sunarak toplumların ve kültürlerin yaşamsal sürdürülebilirliğine katkıda bulunurlar. Müze, mevcudiyetini ve yaşamsal enerjisini var olduğu toplumun damarlarından alan canlı bir organizmadır. Mevcudiyeti, yaşamını sürdürdüğü topluma ve kültüre; yaşamsal enerjisi ise, toplumun biriktirdiği kültürel belleğe bağlıdır. Müze, toplumdaki tüm bireylere temas etme sorumluluğuyla kendisine çeşitli işlevler yükler.

Müzenin eğitsel işlevi, bireylerin öğrenme sorumluluğuyla yakından ilişkilidir. Amerikan Müzeler Birliği'ne (AAM-American Association of Museums) (2008: 13-14) göre, müzelerin eğitsel işlevinin özünde bazı nitelikler yer almaktadır. Müzeler, yetenek, uzmanlık ve ilgi seviyesi fark etmeksizin her yaştan ve sosyal çevreden insana zengin deneyimler kazandırabilir; onlara nesnelere doğrudan karşılaşma imkânı sunar; kültürel ve entelektüel bakış açısı kazandırır; gönüllü ve kendi kendini yöneten deneyimsel, duygusal ve entelektüel öğrenme fırsatı sunar; yaşam boyu öğrenmeyi teşvik ederler.

Dewey, hayatı boyunca sık sık müzeleri ziyaret etmiş ve müzelerin güçlü eğitim değeri olduğu fark etmiştir. Eğitim anlayışında, ham deneyimlerin bütünleştirici bileşenleri olarak müzelere merkezi bir rol vermiş ve Chicago Laboratuvar Okulu'ndaki müzelere yapılan öğrenci ziyaretlerinden kapsamlı bir şekilde yararlanmıştı. Ayrıca Dewey, geleneksel okulları eleştirdiği kadar geleneksel müzeleri de eleştirmiştir. Halkın zihninde, okullar gibi müzelerin de sıra sıra nesnelere dolu, özenle kataloglanmış; ancak, bilgiyi canlandıran etkileşimlerden yoksun yerler olarak görüldüğünü fark etmiştir (Hein, 2010: 413-420).

Türkiye, son on yıldır kültür ve eğitim stratejilerinde müze eğitimine odaklanmış ve müzeleri eğitimin bir parçası hâline getirmek, çocuklarda toplum ve tarih bilinci oluşturmak ve onların sanatsal yetenek ve yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmak amacıyla bir dizi çalışma başlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında "Müze Eğitimi İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır. Bu kapsamda, öğretmenlerin, müzeleri eğitim ortamı olarak kullanmaları, çocukların sınıf içi öğrenmelerini daha sahici öğrenme ortamlarına taşıyarak farkındalık, bilinç ve beceriye ilişkin kazanımlarını birleştirmek için Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğüne "Müze Eğitimi Sertifika Programı" başlatılmıştır¹. Ayrıca müze, son 20 yıldır araştırmacıların da ilgi odağı hâline gelmiştir.

Son otuz yıllık süreçteki müze araştırmaları, ziyaretçilerin müzeye yönelik ilgi (Maria & Lemy, 2018; Taşkesen, Naldan & Güler, 2017; Gofman, Moskowitz & Mets, 2011), merak (Ciolfi & Bannon, 2002) ve motivasyonları (Gürel, 2023; Cotter, Fekete & Silvia, 2021; Chen & Tsai, 2015), müze deneyimleri (Urpí, Reperaz & Echarri, 2022; Yates vd., 2022; Herron & Jamieson, 2020; Gürel & Nielsen, 2019; Dockett, Main & Kelly, 2011; Storksdieck, Falk & Witgert, 2006; Rennie & Johnston, 2004), müzelerde öğrenmeye yönelik stratejiler ve etkinlikler (Andre, Durksen & Volman, 2017; Hooper-Greenhill & Moussouri, 2000) ile müze programlarının ve atölyelerin çocukların ve ziyaretçilerin gelişimsel alanlarına katkıları (Bamberger & Tal, 2008; Puchner vd., 2001) hakkında

¹ Bu bilgiye, <https://istanbul.meb.gov.tr/www/muze-egitimi-sertifika-programi/icerik/2585> linkinden 21.07.2023 tarihinde ulaşılmıştır.

birtakım teorik ve ampirik sonuçlar ortaya koymaktadır. Mevcut çalışmalar, müzelerde öğrenmeye yönelik genel bir bakış sağlamakta ve etkili eğitim programları tasarlama konusunda öğretmenlere bir çerçeve sunmaktadır. Konuyla ilgili mevcut araştırma zenginliğine rağmen ziyaretçilerin müze algıları hakkında çok az şey bilinmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, ilkokul öğretmenlerinin müzeyi nasıl algıladıklarını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Çalışmada ilkokul öğretmenlerine odaklanılmasının iki nedeni vardır. Birinci neden, ilkokul öğretmenlerinin temel eğitim çağındaki çocukların öğrenmelerinde ve deneyim kazanımlarındaki birincil kaynak ve kilit aktör olmalarına ilişkindir. İkinci neden, öğretmen ve öğrencilerin sahip oldukları duygu, düşünce, davranış ve algıların öğrenme ve öğretme süreçleriyle yoğun bir şekilde iç içe olmasına ilişkindir. Öğretmenlerin müze algılarına dair teorik tartışmalar ve ampirik araştırmalar nispeten az ilgi görmüştür. Oysa bu tartışma ve araştırmalar, sadece akademik araştırmalar için değil; aynı zamanda toplumsal nedenlerle de önemlidir. Bu bağlamda çalışmada, “İlkokul öğretmenlerinin müzeye ve müzenin algılarına ilişkin algıları nasıldır?” sorusuna cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Çalışma, nitel araştırma modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırmanın öznesi olan ilkokul öğretmenlerinin, müze algılarını ortaya koymak, nitel araştırma metodolojisiyle mümkün gözükümüştür. Bu doğrultuda araştırma, temel nitel araştırma deseninde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, bireylerin edindikleri deneyimleri nasıl yorumladıklarını, kendi dünyalarını nasıl kurduklarını ve bu deneyimlere verdikleri anlamı ortaya çıkarmakla ilgilidir (Merriam & Tisdell, 2015). Temel nitel araştırma deseni ise, “bir olguyu, bir süreci veya ilgili kişilerin bakış açılarını ve dünya görüşlerini keşfetmeye ve anlamaya yönelik” özel bir araştırma metodudur (Merriam, 1998: 11). Yani, herhangi bir nitel araştırma desenine tam bağlılık iddiasında olmayan çalışmalar (Kahlke, 2014) olarak tanımlanır. Temel nitel araştırmada, insanların anlam dünyalarını nasıl inşa ettikleri ve deneyimlerine ne anlam verdikleriyle ilgilenilir. Bu bağlamda çalışmada, temel nitel araştırma deseni benimsenmiş ve ilkokul öğretmenlerinin müze algıları araştırılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Ölçüt örnekleme yönteminde temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Bu yöntemde bahsi geçen ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım & Şimşek, 2021: 120). Buna göre, katılımcıların en az 5 yıl öğretmen olarak görev yapmış olmaları, Mersin ili, merkez ilçelerinde halihazırda ilkokul öğretmeni olarak görev yapıyor olmaları ve mesleki yaşamlarında müze ziyaretinde bulunmuş olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede araştırmanın çalışma grubunu 14 ilkokul öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcı sayısı belirlenirken bilgilerin doygunluğa ulaşmasına; yani, aynı cevapların tekraren verilmeye başlanması durumuna gelinmesine (Seidman, 2006) dikkat edilmiştir. Görüşülen ilkokul öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Öğretmen	Cinsiyet	Çalıştığı İlçe	Mesleki Kıdem	Öğrenim Durumu	Görüşme Süresi (Dakika)
Ö1	Kadın	Yenişehir	13	Yüksek Lisans	23
Ö2	Kadın	Yenişehir	21	Lisans	26

Ö3	Kadın	Yenişehir	25	Lisans	27
Ö4	Erkek	Mezitli	14	Yüksek Lisans	31
Ö5	Kadın	Toroslar	8	Lisans	25
Ö6	Kadın	Akdeniz	12	Lisans	26
Ö7	Kadın	Toroslar	15	Yüksek Lisans	14
Ö8	Kadın	Yenişehir	26	Yüksek Lisans	28
Ö9	Erkek	Toroslar	22	Lisans	26
Ö10	Kadın	Toroslar	24	Lisans	28
Ö11	Kadın	Toroslar	18	Yüksek Lisans	20
Ö12	Kadın	Akdeniz	20	Lisans	17
Ö13	Erkek	Akdeniz	9	Lisans	28
Ö14	Kadın	Akdeniz	7	Lisans	18

Buna göre, katılımcılardan 11'i kadın, 3'ü erkektir. 3'ü 5-10 yıl, 4'ü 11-15 yıl, 2'si 16-20 yıl, 4'ü 21-25 yıl ve 1'i ise 26 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Katılımcılardan 9'u lisans, 5'i ise yüksek lisans derecesine sahiptir. Katılımcıların 5', Toroslar, 4'ü Akdeniz, 4'ü Yenişehir, 1'i ise Mezitli ilçesinde görev yapmaktadır. Katılımcılara ait bilgilerin gizliliğinin sağlanması için kod isim (Ö1, Ö2...) verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, görüşme yoluyla toplanmıştır. Görüşmeler, gözlemlenemeyen davranışları bireylerin sahip oldukları duyguları ve anlayışları kendi cümleleriyle açıklayacakları bir çatı sunarak dünyayı nasıl gördüklerini, kişisel bakış açılarını ve deneyimlerini anlamayı sağlar (Patton, 1990). Görüşmelerin en güçlü yanı, araştırmacının göremedikleri hakkında bilgi edinmesine, gördükleri hakkında ise alternatif açıklamalar yapmasına fırsat vermesidir (Glesne, 2020: 143). Görüşmelerde çeşitli mülakat formları kullanılır. Bu çalışmada, nitel çalışmalarda en sık kullanılan görüşme tekniklerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, açık uçlu ve esnek sorulardan oluşur ve görüşme esnasında soruların sırası ya da soruluş şekli değişebilir. Bu nedenle yarı yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacının görüşmeyi yönlendirmesine imkân tanır (Merriam & Tisdell, 2015).

Uygulama

Araştırmacı, görüşme sorularıyla ilgili olarak mesleki gözlem ve deneyimleri ile ilgili ulusal ve uluslararası alanyazın incelemesinden hareketle bir ön çalışma yapmış ve bu ön çalışma sonucunda ortaya koyduğu görüşme sorularını bir uzmanla yaklaşık 3 saat süren odak grup toplantısında tartışmıştır. Araştırma soruları doğrultusunda şekillendirilen temel sorular ve sonda sorular, üç uzmanın görüşüne sunulmuş ve gelen eleştiri ve öneriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Ardından, araştırmayı yapabilmek için gerekli yasal izinler alınmıştır.

Araştırma kriterlerine uygun öğretmenlerle görüşebilmek için araştırmacının kişisel çevresinden yararlanılmış; ancak, araştırmacının katılımcılarla tanışıklığının olmamasına dikkat edilmiştir. Kriterlere uygun olan öğretmenlere araştırmanın içeriği açıklanmış, araştırmaya katılmak isteyip istemedikleri sorulmuştur. Olumlu yanıt veren öğretmenlere araştırma ve etik izin belgeleri sunulmuş ve araştırmaya başlanmıştır. Veriler, yaklaşık bir aylık (Nisan 2023 ile Mayıs 2023) bir sürede ve yüz yüze görüşmeler yapılarak toplanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlilik

Araştırmanın geçerliliğini artırmak için verilerin toplanması ve analizine dair süreç ayrıntılı olarak açıklanmıştır. İç geçerliğin sağlanması için, araştırmacı tarafından

hazırlanan görüşme formu için uygulama uzman görüşlerine başvurulmuş ve gelen öneriler doğrultusunda görüşme formunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. İnanırcılığın sağlanması içinse katılımcı teyidine başvurulmuştur. Bu amaçla veri toplama sürecinin ardından elde edilen veriler, araştırmacı tarafından katılımcılara özet hâlinde sunulmuş, ardından katılımcılardan verilerin doğruluğuna ilişkin geri bildirimler alınmıştır.

Verilerin Analizi

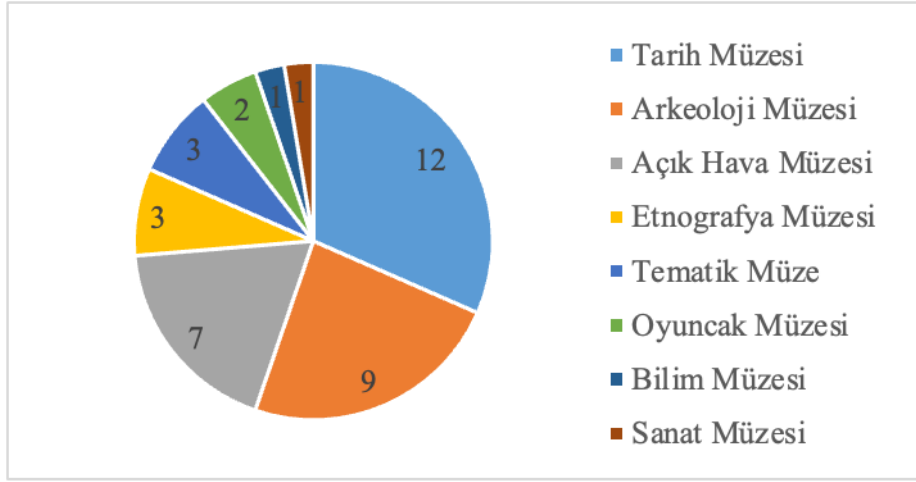
Analiz sürecine başlamadan önce ses kayıtları metne dönüştürülerek araştırmacı tarafından deşifre edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde kod, kategori, tema sistematığı kullanılarak hiyerarşik bir kodlama gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, veri kümesini kategorilere ayırmak için kodlar oluşturulmuştur; ikinci aşamada, kodlama sonucunda benzer fikirler ve kavramlar gruplandırılarak kategoriler oluşturulmuştur. Kategoriler oluşturulurken araştırma sorularına karşılık gelmesine dikkat edilmiştir. Üçüncü ve son aşamada ise, temalar oluşturularak raporlaştırılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin “müze” algılarını ortaya çıkarmak amacıyla, görüşmelere önce üç ön bilgi sorusuyla (“Hayatınızda ilk kez ne zaman müzeye gittiniz?”, “Yaşadığınız şehirdeki müzeleri biliyor musunuz?”, “Müzelere kimle gidersiniz?”) başlanmıştır. Bu sorularla sonraki görüşme soruları için bir zemin hazırlanmıştır.

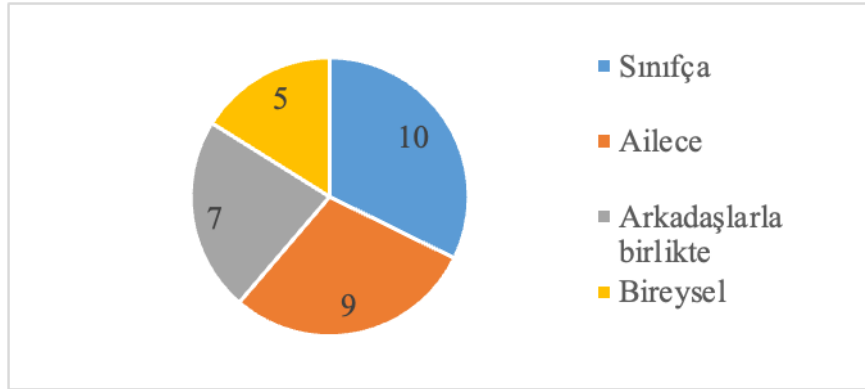
Ön bilgi sorularından elde edilen verilere göre, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 14 katılımcıdan 11’i (Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13) müzeye ilk kez “çocukluk” yıllarında gittiklerini; 3 sınıf öğretmeni (Ö4, Ö5, Ö14) ise, yaşamlarındaki ilk müze ziyaretini “yetişkinlik” dönemlerinde gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların tamamı, yaşadıkları şehirdeki müzeleri bildiklerini ve bu müzelere gittiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, katılımcılardan 5’i (Ö1, Ö3, Ö7, Ö10, Ö14) müzelere “eğitim” amacıyla gittiklerini; 4’ü (Ö2, Ö5, Ö9, Ö13) “gezi”; 4’ü (Ö6, Ö8, Ö11, Ö12) ise hem “eğitim” hem de “gezi” amacıyla gittiklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılardan 9’u (Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14) müzelere yaz tatilinde gittiklerini, 4’ü (Ö1, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10) ise hem dönem içinde hem de yaz tatilinde müzelere gittiklerini ifade etmişlerdir.

Çalışmadaki bulgulardan biri de katılımcıların ziyaret ettikleri müze türlerine ilişkindir. Elde edilen bulgular, katılımcıların “Tarih Müzesi”ni (12), “Arkeoloji Müzesi”ni (9), “Açık Hava Müzesi”ni (7), “Etnografya Müzesi”ni (3), “Tematik Müze”yi (3), “Oyuncak Müzesi”ni (2), “Bilim Müzesi”ni (1), “Sanat Müzesi”ni (1) ziyaret ettiklerini göstermiştir (bkz. Şekil 1). Buna göre, katılımcılar farklı türdeki müzeleri ziyaret etmişlerdir.

Şekil 1. Katılımcıların ziyaret ettikleri müze türleri

Çalışmada elde edilen bulgulardan biri de katılımcıların müzeye kim ile gittiklerine ilişkindir. Elde edilen bulgular, katılımcıların müzelere “sınıfça” (10), “ailece” (9), “arkadaşlarla birlikte” (7) ve “bireysel” (5) olarak gittiklerini göstermiştir (bkz. Şekil 2). Bu bulgu, katılımcıların müzeleri sınıflarıyla, aileleriyle, arkadaş gruplarıyla ve bireysel olarak ziyaret ettiklerini göstermiştir.

Şekil 1 Sınıf öğretmenlerinin müze ziyaretleri

Araştırmada, “İlkokul öğretmenlerinin müze algıları nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu doğrultuda öncelikle irdelenen husus, katılımcıların “müze” tanımlamalarına ilişkindir. Katılımcıların müze tanımları üç tema altında toplanmıştır: “Tarih ve kültür odaklı tanımlar”, “öğrenme ve kişisel gelişim odaklı tanımlar” ve “maddi kanıt odaklı tanımlar”. Katılımcıların “müze”ye ilişkin tanımlamaları hakkındaki görüşlerine ilişkin oluşturulan kodlar ve temalar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Müze tanımlarına ilişkin kodlar ve temalar

Temalar	Kodlar	f	
Tarih ve Kültür Odaklı Tanımlar	Geçmiş	10	
	Tarih	10	
	İnsan	9	
	Kültür	7	
	Eski	4	
	Günümüz	4	
	Kazı	3	

	Uygarlık/Medeniyet	3
	Aktarım	2
	Toplam	52
Maddi Kanıt Odaklı Tanımlar	Eser/Obje/Ürün	7
	Somut	3
	Araç-gereçler	2
	Sergileme	1
	Tanık olma	1
	Kanıt	1
	Toplam	15
Öğrenme ve Kişisel Gelişim Odaklı Tanımlar	Bilgi	3
	Sanat	3
	Öğrenme	3
	Bilim	1
	Eğitim	1
	Teknoloji	1
	Estetik	1
	Merak	1
	Toplam	13

Buna göre, araştırmaya katılan 14 ilkokul öğretmeni “müze” kavramını “geçmiş” (10), “tarih” (10), “insan” (9), “kültür” (7), “eski” (4), “günümüz” (4), “kazı” (3), “uygarlık/medeniyet” (3), “aktarım” (2), “bilgi” (3), “sanat” (3), “öğrenme” (3), “din” (2), “bilim”, (1), “eğitim” (1), “teknoloji” (1), “mitoloji” (1), “estetik” (1), “eser/obje/ürün” (7), “somut” (3), “araç-gereçler” (2), “sergileme” (1), “tanık olma” (1), “kanıt” (1) ile ilişkilendirmişlerdir. Bu bulgu, ilkokul öğretmenlerinin “müze”yi müzeyi “tarih ve kültür”, “öğrenme ve kişisel gelişim” ve “maddi kanıt” odaklı olarak algıladıklarını göstermektedir.

Müzeyi tarih ve kültür odaklı olarak tanımlayan katılımcılardan bazılarının görüşleri ise şu şekildedir:

“Müze benim için geçmişimizi anlatan bir yer, bir kurum.” (Ö10)

“Şu an yaşadığımız topraklar üzerinde bizden önce yaşamış uygarlıklardan günümüze kadar gelebilen, görülebilen, ortaya çıkarılabilen ürünlerin bir arada sergilendiği yer.” (Ö8)

“Müze, geçmişteki kişilerin, var olan kişilerin, bireylerin o anki kültürde, o anki yaşantıdaki kullandıkları, kendilerini o an nasıl geliştirdikleri, nasıl pratiğe dönüştürdükleri, hayatı nasıl pratikleştirdiklerini objelere yansıtan yerler diyebilirim.” (Ö9)

Aşağıdaki kod adları ile görüşleri belirtilen katılımcılar ise, müzeye ilişkin maddi kanıt odaklı tanımlar yapmışlardır. Örneğin;

“Geçmişin günümüze taşınan somut örnekleri diye bir tanım yapabilirim.” (Ö1)

“Tarihi eserlerin korunduğu güvenli kurumlar olarak tanımlayabilirim.” (Ö12)

Aşağıdaki kod adları ile görüşleri belirtilen katılımcı sınıf öğretmenleri müzeye ilişkin öğrenme ve kişisel gelişim odaklı tanım yapmışlardır. Örneğin;

“Müze, merakımı besleyen aydınlık bir ortam diyebilirim.” (Ö3)

“İnsanların bilgilenmesini sağlamak için, öğrenmesini sağlamak için bazıları eğlenceli, bazıları daha böyle bilgi verici, bir kısmı işte kazılarla bulunmuş, kazılardan elde edilmiş eski, tarihi bilgileri bizim önümüze seren yerler, kültürel yerler diyebiliriz müze için.” (Ö6)

“Bilim ve sanatın insana aktarıldığı doğal veya yapay alanlar.” (Ö13)

Araştırmada, müze algılarını ortaya çıkarmaya yönelik olarak katılımcılara yöneltilen sorularından bir diğeri de müzenin toplumsal rolüne ilişkindir. Sınıf öğretmenlerinin müzenin toplumsal rollerine ilişkin görüşleri iki tema altında toplanmıştır: “Tarih ve kültür odaklı toplumsal roller” ve “eğitim odaklı toplumsal roller”. Katılımcıların müzenin toplumsal rolleri hakkındaki görüşlerine ilişkin oluşturulan kodlar ve temalar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Müzenin toplumsal rolüne ilişkin kodlar ve temalar

Temalar	Kodlar	f
Tarih ve Kültür Odaklı Toplumsal Roller	Geçmiş	8
	Yaşantı	5
	Kültür	5
	Aktarım	3
	Ders alma/çıkarma	3
	Yansıma	3
	Gelecek	3
	Günümüz	2
	Tarihsel bilinç kazandırma	1
	Gelenekler/Örf-adetler	1
	Toplam	34
Eğitim Odaklı Toplumsal Roller	Bilgilendirme	3
	Teknoloji	2
	Eğitim	1
	Estetik bilinci geliştirme	1
	Toplam	7

Buna göre, katılımcılar müzenin toplumsal rolünü “geçmiş” (8), “yaşantı” (5), “kültür” (5), “aktarım” (3), “ders alma/çıkarma” (3), “yansıma” (3), “gelecek” (3), “günümüz” (2), “tarihsel bilinç kazandırma” (1), “gelenekler/örf-adetler” (1), “bilgilendirme” (3), “teknoloji” (2), “eğitim” (1), “estetik bilinci geliştirme” (1) ile ilişkilendirmişlerdir.

Müzenin toplumsal rolünü tarih ve kültür odaklı olarak açıklayan katılımcılardan bazılarının görüşleri şu şekildedir:

“Geçmişten ders alma. Kültürlerini, birikimlerini geleceğe yansıma. Bir şeylerden ders çıkarma.” (Ö2)

“Geçmişle aramızda kopukluk olmaması adına bağ kurmamıza yardımcı oluyor. Geçmişte insanlar bu şekilde yaşıyordu, bunları giyiyordu, bunlarla savaşıyordu, bunları kullandı gibi. İnsanları aslında anlamamıza da yardımcı oluyor.” (Ö12)

“Geçmişten günümüze yaşayışların değişimi diyebilirim. Kültürlerin aktarımı olarak söyleyebilirim.” (Ö13)

Ö3 ve Ö4 ise, müzenin eğitim odaklı toplumsal rolünü şu sözlerle dile getirmiştir:

“Bir kere beslemesi gerekiyor toplumu. Bilgilendirme açısından da öyle. Müzeye giden bir insanla gitmeyen bir insan arasında fark görürüm ben. Görmeliyiz, çünkü aldığı bilgi, öğrendikleri, yaşadıkları iki bireyde de farklıdır. (Ö3)

“İki şekilde söyleyebilirim. Birincisi, topluma geçmişini öğretmek. Topluma tarihsel bilinç kazandırmak. İkincisi ise estetik. Estetik, güzellik bilinci. İnsanların estetik şeyini de geliştirir aynı zamanda, yani toplumun.” (Ö4)

Çalışmada, katılımcıların “Müzeleri nasıl mekânlar olarak tarif edersiniz?” sorusuna ilişkin görüşleri dört tema altında toplanmıştır: “Duyusal içerikli”, “eğitsel içerikli”, “tarih, ve kültürel içerikli” ve “sanat içerikli”. Katılımcıların bu soru hakkındaki görüşlerine ilişkin oluşturulan kodlar ve belirlenen temalar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Müze tariflerine ilişkin kodlar ve temalar

Temalar	Kodlar	f
Duyusal içerikli	Mutlu hissettiren	3
	Huzurlu	2
	Heyecan veren	1
	Hüzün veren	1
	Kasvetli	1
	İyi hissettiren	1
	Toplam	9
	İlgi çekici	3

Eğitsel içerikli	Merak uyandırıcı	2
	Bilgi veren	1
	Eğitim veren	1
	Toplam	7
Tarihi ve kültürel içerikli	Geçmişle bağ kurulan	3
	Kültürü kapsayan	2
	Toplam	5
Sanat içerikli	Estetik/Sanatsal	2
	Toplam	2

Katılımcılar müzeleri “mutlu hissettiren” (3), “huzurlu” (2), “heyecan veren” (1), “hüzün veren” (1), “kasvetli” (1), “iyi hissettiren” (1) şeklinde “duyusal içerikli”; “ilgi çekici” (3), “merak uyandırıcı” (2), bilgi veren (1), eğitim veren (1) şeklinde “eğitsel içerikli”; “geçmişle bağ kurulan” (3), “kültürü kapsayan” (2) şeklinde “tarihi ve kültürel içerikli”; “estetik/sanatsal” (2) şeklinde “sanat içerikli” bir mekân olarak tarif etmişlerdir. Bu bulgu, katılımcıların müzeyi çok yönlü mekânlar olarak düşündüklerini göstermiştir.

Çalışmada, aşağıdaki kod adları ile görüşleri belirtilen katılımcılar, müzenin “duyusal içerikli” bir mekân oluşunu şu sözlerle dile getirmişlerdir:

“Kendimi çok iyi hissediyordum orada.” (Ö1)

“Ruhsal doyum yaşadığım yer olarak tanımlarım müzeyi. Orada bir mutlu olurum ben.” (Ö3)

“Huzurlu. Benim zaten müzede en çok sevdiğim şeylerden biride huzurdur.” (Ö4)

“Kasvetli genelde. Bana hüzün veriyor. Hüzün hissediyorum, kapalı müzelere girdiğimde özellikle. Gerçi açık havada da yine aynı şekilde. Oradaki yaşantıların ve yok oluşların verdiği hüznü yaşıyorum ben. Mutlu hissetmiyorum, biraz olumsuz etkileniyorum. Duygusalım, duygusal etkileniyorum müzeleri gezerken.” (Ö8)

“İnsan oraya gittiği zaman sessizlik, sakinlik, orayla nesne ile kendisi arasında kalmak istiyor. Başka şeylerden etkilenmemeli. Oradaki huzur, mutluluk olabilir...” (Ö9)

Çalışmada, aşağıdaki kod adları ile görüşleri belirtilen katılımcılar, müzenin “eğitsel içerikli” bir mekân olmasına ilişkin şunları söylemişlerdir:

“Çekici bence müzeler ilgi çekici görüntüleri dışarıdan baktığımızda. Bir merak duygusunu uyandırıyor.” (Ö5)

“Eğitim veren, böyle bir tarihi tren geçer ya gözünüzün önünden bir zaman şeridi geçer, böyle bir şeride girmişsiniz gibi büyülenerek dolaştığımız mekanlar olarak düşünebiliriz bence.” (Ö7)

“...ilgi çekici bulmuştum. Aydınlatmalarda önemli ortamdaki ya da nesnelere yerleştirilişi, birbirleriyle aralarındaki ilişki. Bunların önemli olduğunu düşünüyorum.” (Ö14)

Aşağıdaki kod adları ile görüşleri belirtilen katılımcılar ise, müzenin “tarihi ve kültürel içerikli” bir mekân oluşuyla ilgili şunları ifade etmiştir:

“Siz o mekânın içerisindeyiz, geçmişle bir bağ kuruyorsunuz. Geçmiş hissediyorsun sonuna kadar.” (SÖ2)

“Kültürel bir yer olduğunu söyleyebilirim. Çoğu zaman geçmişle günümüz arasında bağ kurmamızı sağlayan bir yer belki, bu şekilde söyleyebilirim.” (SÖ6)

“Kültürümün korunduğu güvenli alanlar olarak görüyorum. Güvenli buluyorum müzeleri. Güvenli kurumlar olarak görüyorum. Kültürel mirasımın korunduğu, oradaki araç – gereçlerin korunduğu, bakımının – onarımının yapıldığı güvenli kurumlar olarak görüyorum ben müzeleri.” (SÖ12)

Aşağıdaki kod adı ile görüşü belirtilen katılımcı sınıf öğretmeni ise, müzenin “sanat içerikli” bir mekân oluşuyla ilgili şunları ifade etmiştir:

“Tarihi anlatmakla kalmayan, geçmiş yaşatan veya günümüz sanat ritüelini yaşatan anı canlandıran mekanlar.” (SÖ13)

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada elde edilen veriler genel olarak değerlendirildiğinde, katılımcıların müzeyi “tarih ve kültür”, “öğrenme ve kişisel gelişim” ve “maddi kanıt” odaklı olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları, katılımcıların müzeyi müzeyle olan ilişkilerine göre

tanımlama eğiliminde olduklarını göstermiştir. İnsanların müzeleri neden ziyaret ettiklerini, orada nasıl hissettiklerini ve bu deneyimden ne anlam çıkardıklarını araştıran Gürel ve Nielsen (2018), müze deneyimlerinin ziyaretçilere tarihi ve/veya kültürel hatırlama ve farkındalık, öğrenme ve kendini geliştirme, somut kanıtlarla karşılaşma, duyuşsal uyarım, merak ve keşif ve daha az düzeyde eğlence ve sosyalleşme sağladığını ortaya çıkarmışlardır. Gürel ve Nielsen'in (2018) ziyaretçilerin müze deneyimlerine ilişkin bu bulgusu, araştırmamıza katılan ilkokul öğretmenlerinin müzeye ilişkin tanım ve tariflerinde kullandıkları unsurlarla (temalarla) paralellik göstermektedir. Buna göre çalışmada, katılımcıların müzeyi tarihsel ve kültürel bir öneme sahip, öğrenmeyi ve kişisel gelişimi destekleyen, tarihsel ve kültürel maddi kanıtları koleksiyonlarında barındıran ve bunları ziyaretçilerine sergileyen bir oluşum olarak algıladıkları görülmüştür. Yani, katılımcılar müzeleri kültür, tarih, sanat ve öğrenme ile ilişkilendirmiş ve tarihi, kültürü, uyarlığı/medeniyeti, eseri/objeyi/ürünü öğrenmeyi, estetiği, sanatı ve merakı müzenin kritik bileşenleri olarak tanımlamışlardır. Bu sonuç, Gürel ve Nielsen'in (2018) araştırma bulgusuyla da örtüşmektedir. Müzeler geçmiş yaşantıları, geçmişte insanların neler yaptıklarını, nelerle ilgilendiklerini, yeme-içme alışkanlıklarını, hangi araç-gereçleri kullandıklarını, toplumların kültürel birikimlerini ve alışkanlıklarını belli bir sistematik dahilinde ziyaretçilerine sergileyen yerlerdir. Nitekim müzeler, doğal varlıkları veya kültürel ve bilimsel değeri olan değerli nesnelere toplayan, koruyan ve sergileyerek toplumun gelişimine katkıda bulunan kurumlardır (Yılmaz, Filiz & Yılmaz, 2013: 979).

Müzeler, geçmiş hakkında birincil kanıtlar sunmalarından ötürü birincil bilgi kaynağı olarak nitelendirilebilirler. Bu yönüyle müzeler, değerli bir bilgi kaynağı olarak görülür ve öğrenme için de önemli ve ciddi bir katalizör olarak değerlendirilir. Nitekim araştırma sonuçları, katılımcıların müzeyi bir eğitim ve öğrenme mekânı olarak algıladıklarını da göstermiştir. Yapılan araştırmalar (Lester, Theakston & Twomey, 2023; Muştaba vd., 2018; Gilbert & Priest, 1997) müzelerin öğrenmeye katkı sağladığına dair bir takım sonuçlar sunmaktadır. Araştırmada katılımcıların müzeleri yaparak yaşayarak, deneyimleyerek ve gözlemleyerek öğrenmenin gerçekleştirildiği mekânlar olarak gördükleri tespit edilmiştir. Müzelerde gerçekleşen öğrenmenin doğası ile sınıf içinde gerçekleşen öğrenmenin doğası birbirinden farklıdır. Müzeler, okullara göre işlevsel öğrenme mekânlarıdır. Müzelerin bu işlevselliği, okul dışı öğrenme ortamlarının doğasından kaynaklanır.

Müze ziyaretleri eğitir, eğlendirir, ilham verir, ziyaretçilerin değer ve anlam dünyalarında bir farkındalık ve farklılık meydana getirir. Ayrıca, ziyaretçilerin geçmişle bir iletişim ve bağ kurmalarına imkân sağlar. Bu iletişim ve bağ, bir yandan ziyaretçilerin müze deneyimlerini ve bu deneyimlerin niteliğini belirler; bir yandan da ziyaretçilerin müze deneyiminden elde ettikleri edininim ve kazanımları günlük yaşama aktarmalarında kritik bir rol oynar. Ziyaretçiler, müze deneyimlerini müzenin tarihsel ve kültürel kimliğiyle bağdaştırarak müzeyi tarihsel ve kültürel bir oluşum olarak algılayabilir ya da müze deneyimlerini öğrenme ile ilişkilendirerek müzeyi bir öğrenme mekânı olarak da anlamlandırabilirler.

Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlardan bir diğeri, katılımcıların müzeleri duyuşsal, eğitsel, sanatsal, tarihi ve kültürel içerikli mekânlar olarak tanımlamalarına ilişkindir. Wang'a (2020: 1) göre müze deneyimi proprioseptif, duyuşsal, entelektüel, estetik ve sosyal katmanları olan çok katmanlı bir yolculuktur. Nitekim müzelerin ziyaretçilerine duyuşsal ve aktif deneyimler yaşattıkları birçok araştırmayla (Yi vd., 2022; Alelis, Bobrowicz & Ang, 2013; Tröndle vd., 2012) da saptanmıştır. Müzeler, ziyaretler vasıtasıyla kişisel gözleme

veya temasa dayanan hislere olanak verirler (Kandemir, 2013: 140). Ayrıca müze, ziyaretçilerine kişisel ve sosyal bir deneyimin yanı sıra sanatsal bir deneyim de sunabilir. Bugün, değişen toplumsal, kültürel ve teknolojik faktörlerin etkisiyle müzenin ziyaretçilerine sunmuş olduğu sanatsal deneyimlerin içeriği ve sınırları da genişlemektedir. Schubert'e (2004; Akt: Kandemir & Uçar, 2015: 24-25) göre müze, zaman içerisinde tamamen akademik amaçları incelemek yerine, müze deneyiminin estetik ve eğitsel yönlerini öne çıkaran yerlere evrilmiştir.

Araştırma sonuçları, katılımcıların ne tür bir müze ziyaretçisi olduklarını keşfetmeye yönelik ipuçları da sunmaktadır. Buna göre, katılımcıların farklı türdeki müzeleri ziyaret etmeleri, müze deneyimlerinin çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Bir müzeyi ziyaret etmek, başlı başına bir deneyimdir. Bu deneyim, bireylerin yaşama bakış açılarını, olayları ve nesnelere anlamlandırmalarını, bir başka deyişle var olan algılarını dönüştürebilir. Bu bakımdan müze ziyareti, ziyaret edilen müze türüne göre de farklı bir anlam kazanabilir. Örneğin, Tarih Müzesi'ni ziyaret eden bir bireyin toplumsal olayları yorumlaması müzede elde ettiği deneyime bağlı olarak farklılaşabilirken; Bilim Müzesi'ni ziyaret eden bir bireyin doğayı anlamlandırması bilimsel bir zemine oturabilir. Bir çocuğun, Çocuk Müzesi'ni ziyaret ettikten sonra akranlarıyla olan etkileşimi ve kendisine dair farkındalığı gelişebilirken; Sanat Müzesi'ni ziyaret eden bir öğretmenin görsel sanatlar dersine karşı olan motivasyonu artabilir. Bu bakımdan müze ziyaretinin, bireyin elde ettiği deneyimler neticesinde bir anlam kazandığı söylenebilir. Müze ziyaretlerinden ne elde etmek istendiği, olaylara nasıl bakıldığını belirler. Öte yandan, her müzenin bir kimliği, misyonu ve değeri vardır ve ziyaretçisine eğitsel bir fayda sağlar, onların bilişsel ve duyuşsal olarak zenginleşmesine katkı sunar.

Müzeler, doğası gereği deneyimseldirler (Monk, 2013: 64). Müze deneyimleri, ziyaretçiler üzerinde uzun vadeli bir etkiye sahiptir. Bir müze ziyaretinin etkisi, uzun vadeli etkisi nedeniyle benzersizdir (Bamberger ve Tal, 2008: 199). Bir müze ziyaretini benzersiz yapan, müzenin sahip olduğu zengin uyarıcılar ve ziyaretçilerine bu uyarıcılar aracılığıyla sunmuş olduğu çoklu öğrenme deneyimleridir. Araştırma sonuçları, katılımcıların 11'inin müzeye ilk kez çocukluk yıllarında gittiklerini, 3'ünün ise yaşamlarındaki ilk müze ziyaretini "yetişkinlik" dönemlerinde gerçekleştirdiklerini ve müzelere eğitim ve gezi amacıyla gittiklerini ortaya koymuştur. Bu durum, katılımcıların çoğunluğunun küçük yaşlardan itibaren müzelerle temas halinde olduğunu göstermektedir. Çocukluk döneminde yapılan müze ziyaretleri, çocukların öğrenme çıktılarının kalıcılığını etkileyebilir. Piscitelli ve Anderson'un (2001) çalışmasında ortaya çıkan bulgu, müzede bazı sergilerin çocukların öğrenme çıktıları üzerinde kalıcı bir etki yarattığını ortaya koymuştur. Çocukluk dönemindeki müze deneyimleri, çocukların öğrenme süreçlerini geliştirici ve destekleyici bir etkiye sahiptir; çocukların deneyimlerinde ve hafızalarında önemli rol oynar. Örneğin, Anderson vd'nin (2002) çocukların müze deneyimlerini ve öğrenme süreçlerini inceledikleri çalışmasında ulaştığı bulgu, çocukların kendi doğalarına özgü akılda kalıcı müze deneyimlerine sahip olduklarını ortaya koymuştur. Müzeler çocuk ziyaretçilerinin duyuşsal öğrenmelerine de katkı sağlamaktadır. Bazı araştırmalar (Luke, Brenkert & Rivera, 2022; Luke vd., 2019) müzelerin çocukların sosyal duyuşsal öğrenmelerini geliştirmeleri ve akranlarıyla etkileşim kurmaları için fırsatlar sunduğunu ortaya koymaktadır. Müzeler, ziyaretçilere matematik, sanat ve sosyal bilimlerin çeşitli kavramlarını keşfetmeleri için benzersiz fırsatlar sunarak öğrenmeyi yönlendirirler (Andre, Durksen & Volman, 2017; Hod-Shemer & Sher, 2021).

Araştırmada, katılımcıların müzeyi “sınıfça”, “ailece”, “arkadaşlarla birlikte” ve “bireysel” olarak ziyaret ettikleri de saptanmıştır. Jensen’in (1994) araştırma sonucunda da çocukların çoğunun aileleri ve arkadaşlarıyla birlikte müzeleri ziyaret etmeyi tercih ettikleri tespit etmiştir. Bu sonuç, katılımcıların müzeleri etkileşim kurulan sosyal bir mekân olarak düşündüklerini göstermektedir. Müze ziyareti esnasında yapılan sohbetler, kurulan diyaloglar, elde edilen ortak öğrenme deneyimleri insanların müzeler aracılığıyla sosyalleşmesini ve birbirleriyle etkileşim kurmasını sağlayabilir. Bireyler müze ziyaretlerinde sınıfıyla, ailesiyle ya da arkadaşlarıyla birlikte keyifli ve eğlenceli bir müze deneyimi yaşayabilirler. Müze deneyimi, sosyal bir deneyimin (Coffee, 2007) yanı sıra kişisel bir deneyimi de içerir. Çünkü müzelerde geçirilen zaman özünde kişisel bir deneyimdir ve kişiye eğitici bir fayda sağlar. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu kişisel deneyimler, kişiye eğitici bir katkı sağlamanın yanı sıra kişinin zihinsel olarak üretimde bulunmasına yardımcı olabilir. Zihinsel üretim, kişinin yaratıcı düşünme becerilerini harekete geçirmesi demektir. Kişinin yaşadığı müze deneyimleri, zihinsel üretim sürecini yeniden anlamlandırmasına ve yorumlamasına yol açabilir. Ki bu, müze deneyiminin içsel bir deneyim olduğunun açık kanıtıdır. Müze deneyimleri, kişisel anlamlandırma süreçlerini ve ürünlerini içerir (Chang, 2006: 184).

ÖNERİLER

Öğrencilerin sınıf dışı öğrenme fırsatlarından tam olarak yararlanabilmeleri için bu fikri anlamaları önemlidir. Bununla birlikte öğrencilerin sınıf ve okul dışındaki etkinliklere katılımı, öğrencilerin sınıf içi-okul içi derslerde geçirdikleri zamanın daha verimli hâle getirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Bugün, çocukların öğrenme deneyimlerinde müzeler giderek daha önemli hâle gelmektedir. Çocukların müzelere olan erişimi, yaşayacakları müze deneyimlerinin öğrenme çıktıları üzerindeki kalıcı etkisi bakımından önem arz eder. Temel eğitim çağındaki çocukların öğrenmelerinde birincil kaynak olarak görülen ya da en etkili figür olarak nitelenen ve ayrıca müzelerin eğitim ve deneyim yaratma ve teşvik etme misyonuna hizmet etmedeki kilit aktörler olan ilkökul öğretmenlerinin müze algıları ile müzeye yönelik farkındalık durumları bu bağlamda önem taşır. Bu bağlamda öğrencilerin ve öğretmenlerin öğrenmenin sınıfla ya da okulla sınırlı olmadığını fark etmeleri gerekir. İçinde bulunduğumuz çağda öğrenme, sınıfların ve okulların sınırları ötesine taşınmıştır. Dolayısıyla öğretmenler ve öğrenciler kendilerini yalnızca okul içi öğrenmelerle sınırlamamalıdır. Müzelerin ilkökul düzeyinde okul içi öğrenme uygulamalarına sistematik bir şekilde dahil edilmesi için sınıf öğretmenlerinin müzelerle dair bilgi birikimlerinin artırılması ve genişletilmesi gerekmektedir. Bunun için Milli Eğitim Müdürlükleri koordinatörlüğünde okul müdürlükleri tarafından sınıf öğretmenlerinin yerinde müze deneyimleri yaşamaları sağlanabilir ve müze küratörleri tarafından sınıf öğretmenlerine müzelerde eğitimler verilebilir. Yine, müzelerde sınıf öğretmenleri için atölye çalışmaları düzenlenebilir.

Müzelerin, ziyaretçilerin ihtiyaç ve ilgilerine cevap vermesi ve “bir şeyle ilgili olmaktan birileri için olmaya” dönüşmesi önemlidir (Weil, 1999: 229). Weil’in bu ifadesinden de anlaşıldığı üzere, günümüzde müzeler bireye vurgu yapmaktadır. Bugünün dünyasında müzeler, koleksiyonlarının ötesinde bir anlam taşımaktadırlar. Nesne odaklı olmaktan daha çok, sanatsal becerilerinin, bilişsel becerilerinin, sosyal becerilerinin, duyuşsal becerilerinin gelişimini destekleyen müzeler, bu bakımdan insan yaşamının sürekli bir parçası hâline dönüşmüş durumdadırlar. Müzenin bu dönüşümünün sınıf öğretmenlerince fark edilmesi oldukça önemlidir.

Ayrıca, bundan sonraki araştırmacıların çalışmalarını Türkiye’deki ilkökul öğretmenlerinin ve öğrencilerinin müze deneyimlerine yoğunlaştırmaları önerilmektedir. Ayrıca, hem ilkökul öğrencilerinin hem de ilkökul öğretmenlerinin çeşitli müze türlerindeki deneyimlerine yönelik daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu da düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Alelis, G., Bobrowicz, A., & Ang, C. S. (2013). Exhibiting emotion: Capturing visitors’ emotional responses to museum artefacts. *Lecture Notes in Computer Science*, 47, 429-438.
- Ali, M. S., Akhtar, N., & Arshad, M. (2019). Investigating the Impact of Field Trips on Secondary School Students’ Attitude to Learning of Sciences. *Global Social Sciences Review*, 4(4), 93-98. [http://dx.doi.org/10.31703/gssr.2019\(IV-IV\).13](http://dx.doi.org/10.31703/gssr.2019(IV-IV).13)
- Anderson, D., Piscitelli, B., Weier, K., Everett, M., & Tayler, C. (2002). Children’s museum experiences: Identifying powerful mediators of learning. *Curator The Museum Journal*, 45(3), 1-22. <http://dx.doi.org/10.1111/j.2151-6952.2002.tb00057.x>
- American Association of Museums. (2008). Excellence and equity: Education and the public dimension of museums, a report from the American Association of Museums. Erişim adresi: <http://ww2.aam-us.org/docs/default-source/resource-library/excellence-and-equity.pdf>.
- Andre, L., Durksen, T., & Volman, M. L. (2017). Museums as avenues of learning for children: A decade of research. *Learning Environments Research*, 20(1), 47-76. 10.1007/s10984-016-9222-9
- Bamberger, Y. & Tal, T. (2008). An experience for the lifelong journey: The long-term effect of a class visit to a science center. *Visitor Studies*, 11(2), 198-212. <https://doi.org/10.1080/10645570802355760>
- Bodur, Z. & Yıldırım, M. (2018). Sınıf dışı etkinliklerinin ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ve bilimsel süreç becerileri üzerine etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 47(47), 125-140. <https://doi.org/10.15285/maruaabd.271564>
- Chang, E. (2006). Interactive experiences and contextual learning in museum. *Studies in Art Education*, 47(2), 170-186. <https://doi.org/10.1080/00393541.2006.11650492>
- Ciolfi, L. & Bannon, L. J. (2002). Designing interactive museum exhibits: Enhancing visitor curiosity through augmented artefacts. *Eleventh European Conference on Cognitive Ergonomics*, Catania (Italy).
- Coffee, K. (2007). Audience research and the museum experience as social practice. *Museum Management and Curatorship*, 22(4), 377-389.
- Chen, C.-L., & Tsai, C.-G. (2015). The influence of background music on the visitor museum experience: A case study of the Laiho Memorial Museum, Taiwan. *Visitor Studies*, 18(2), 183-195. <https://doi.org/10.1080/10645578.2015.1079098A>
- Cotter, K. N., Fekete, A., & Silvia, P. J. (2022). Why do people visit art museums? Examining visitor motivations and visit outcomes. *Empirical Studies of the Arts*, 40(2), 275-295. <https://doi.org/10.1177/02762374211011740>
- Dillenburg, E. (2011). What, if anything, is a museum?. *Exhibitionist*, 30(1), 8-13.
- Dockett, S., Main, S. & Kelly, L. (2011). Consulting young children: Experiences from a museum. *Visitor Studies*, 14(1), 13-33. <https://doi.org/10.1080/10645578.2011.557626>
- Duh, M. (2015). The function of museum pedagogy in the development of artistic appreciation. *Journal of Elementary Education*, 8(4), 87-101.
- Dyson, A. & Kerr, K. (2014). Out of school time activities and extended services in England: A remarkable experiment. *Journal for Educational Research Online*, 6(3), 76-94. 10.25656/01:9688
- Emmons, K. M. (1997). Perceptions of the environment while exploring the outdoors: A case study in Belize. *Environmental Educational Research*, 3(3), 327-344. <https://doi.org/10.1080/1350462970030306>
- Falk, J. H., & Dierking, L. D. (2000). *Learning from Museums : Visitor Experiences and the Making of Meaning*. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield.

- Gilbert, J., & Priest, M. (1997). Models and discourse: A primary school science class visit to a museum. *Science Education*, 81(6), 749-762.
- Gioftsalı, K. (2005). *Families visiting museums as communities of learners: A Greek case study* (Unpublished Doctorate Thesis). University of Leicester.
- Glesne, C. (2020). *Nitel araştırmaya giriş*. Anı Yayıncılık.
- Gofman, A., Moskowitz, H. R., & Mets, T. (2011). Marketing museums and exhibitions: What drives the interest of young people. *Journal of Hospitality Marketing and Management*, 20(6), 601-618. DOI: <https://doi.org/10.1080/19368623.2011.577696>
- Görecek Baybars, M. & Çil, M. (2021). Use of portable planetariums in teaching of astronomy: An activity example. *Science Activities*, 58(2), 43-51, <https://doi.org/10.1080/00368121.2021.1906200>
- Gray, D., & Chadwick, A. (2001). Museums: Using keyworkers to deliver lifelong learning. *International Review of Education*, 47(5), 427-441. <https://doi.org/10.1023/A:1012228714243>
- Gürel, E. (2023). Exploring omnivores and univores in art museums. *Journal of Hospitality and Tourism and Management*, 55, 101-107. <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2023.03.010>
- Gürel, E. & Nielsen, A. (2019). Art museum visitor segments: Evidence from Italy on omnivores and highbrow univores. *International Journal of Arts Management*, 21(2), 55-69.
- Hein, G. E. (2010). John Dewey and museum education. *Curator the Museum Journal*, 47(4), 413-427. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.2004.tb00136.x>
- Herron, A. & Jamieson, A. (2020). Grandfathers at Melbourne museum: Shining a spotlight on overlooked museum visitors. *Visitor Studies*, 23(2), 101-119. doi.org/10.1080/10645578.2020.1772616.
- Hod-Shemer, O., & Sher, E. (2021). Kindergarten children's perceptions of the museum experience "It is fun there. If you go, you will learn new things". *International Research in Early Childhood Education*, 11(3), 41-55. <http://dx.doi.org/10.26180/19144538.v1>
- Hofferth, S. L., & Sandberg, J. F. (2001). How American children spend their time. *Journal of Marriage and Family*, 63, 295-308. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2001.00295.x>
- Hooper-Greenhill, E., & Moussouri, T. (2000). *Researching learning in museums and galleries 1990-1999: A bibliographic review*. Leicester: Research Centre for Museums and Galleries.
- ICOM. (2022). Haziran 29, 2023 tarihinde <https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/museum-definition/>
- İlıcak Aydınalp, G. (2019). *Müze iletişimi*. Akademik Kitaplar.
- İlhan Ç., A., Artar, M., Okvuran, A. & Karadeniz, C. (2011). *Müze Eğitimi Modülü (Müze Eğitimi Akran Kitabı, Yetişkin Kitabı, Etkinlik Kitabı, Kars Kitabı, Erzurum Kitabı)*. Yorum Matbaacılık.
- Jensen, N. (1994). Children's perceptions of their museum experiences: A contextual perspective, children's environments. *Children's Environments*, 11(4), 300-324.
- Kahlke, R. M. (2014). Generic qualitative approaches: Pitfalls and benefits of methodological mixology. *International Journal of Qualitative Methods*, 13(1), 37-52. <https://doi.org/10.1177/160940691401300119>
- Kandemir, Ö. (2013). *Kültürel miras kapsamındaki yapıların çağdaş yaklaşımlarla müze işlevine adaptasyonları: "yeni" mekânsal deneyimler* (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). Anadolu Üniversitesi.
- Kandemir, Ö. & Uçar, Ö. (2015). Değişen müze kavramı ve çağdaş müze mekanlarının oluşturulmasına yönelik tasarım girdileri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(2), 17-47. <https://doi.org/10.20488/austd.01850>
- Karakaya-Akçadağ, Ç. & Çobanoğlu, E. O. (2018). "İnsan ve Çevre" ünitesi için sınıf dışı öğretim uygulamasının çevre okuryazarlığı üzerine etkisi. *İnformel Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 1-23.
- Kingery, J. N., Gaskell, M. E., Toner, S. R., Rice, S. E., Gray, M. L., Milligan, J. A., & Milmoie, M. H. (2018). Active learning in a child psychology course: Observing play behavior at a children's museum. *Psychology Learning & Teaching*, 17(2), 209-218. <https://doi.org/10.1177/1475725718762732>

- Kristinsdóttir, A. (2017). Toward sustainable museum education practices: Confronting challenges and uncertainties. *Museum and Management and Curatorship*, 32(5), 424-439. <http://dx.doi.org/10.1080/09647775.2016.1250104>
- Latham, K. F. (2013). Numinous experiences with museum objects. *Visitor Studies*, 16(1), 3-20. 10.1080/10645578.2013.767728
- Lester, N., Theakston, A., & Twomey, K. E. (2023). The role of the natural history museum in promoting word learning for young children. *Infant and Child Development*, 32(2), 1-17, DOI: <https://doi.org/10.1002/icd.2400>
- Lewin A. W. (1989). Children's museums: A structure for family learning. *Marriage & Family Review*, 13, 51-73. https://doi.org/10.1300/J002v13n03_04
- Luke, J. J., Brenkert, S., & Rivera, N. (2022). Preschoolers' social emotional learning in children's museums and community playground. *Journal of Early Childhood Research*, 20(2), 229-241. <https://doi.org/10.1177/1476718X211059913>
- Luke, J. J., Tomczuk, E. D., Foutz, S., Rivera, N., Brahms, L., Nelson, K., & Mckenney, K. (2019). What caregivers observe about their children's learning during a visit to the children's museum. *Journal of Museum Education*, 44(4), 427-438. <https://doi.org/10.1080/10598650.2019.1672136>
- Maria, T. & Lemy, D. M. (2018). The local tourist interest on museum: A study in Bandung, West Java. 2nd International Conference on tourism, gastronomy, and tourist destination (ICTGTD 2018). *Advances in economics, business and management research (AEBMR)* (pp. 332-343). Jakarta: Atlantis Press.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Merriam, S. B. & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Metin, M. & Bozdoğan, A. E. (2020). Fen bilimleri dersi kapsamında planetaryuma düzenlenen bir gezinin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarı, ilgi ve motivasyonuna etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 240-260. 10.30855/gjes.2020.06.02.004
- Mirghadr, L., Farsani, N. T., Shafiei, Z., & Hekmat, M. (2018). Identification of key components of visitor education in a museum. *Museum Management and Curatorship*, 33(3), 223-234. 10.1080/09647775.2018.1466192
- Monk, D. F. (2013). John Dewey and adult learning in museums. *Adult Learning*, 24(2), 63-71. 10.1177/1045159513477842
- Neher-Asylbekov, S. & Wagner, I. (2023). Effects of out-of-school STEM learning environments on student interest: A critical systematic literature review. *Journal for STEM Education Research*, 6(1), 1-44. <https://doi.org/10.1007/s41979-022-00080-8>
- Nelson, A. G., & Cohn, S. (2015). Data Collection methods for evaluating museum programs and exhibitions. *Journal of Museum Education*, 40(1), 27-36. <https://doi.org/10.1080/10598650.2015.11510830>
- Ogelman, H. G. (2012). Teaching preschool children about nature: A project to provide soil education for children in Turkey. *Early Childhood Education Journal*, 40(3), 177-185. <https://doi.org/10.1007/s10643-012-0510-4>
- Özturan, Y. (2020). Mobil kültürel miras eğitimi: Gezici müze - müzebüs. *Çocuklar (0 - 18) İçin Kültürel Miras Çalışmaları Çalıştayı* (s. 126-152). Vehbi Koç Ankara Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Packer, J. (2008). Beyond learning: Exploring visitors' perceptions of the value and benefits of museum experiences. *Curator The Museum Journal*, 51(1), 33-54. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.2008.tb00293.x>
- Pasquariello, G. & Maggi, O. (2003). Museums. In: Mandrioli, P., Caneva, G., Sabbioni, C. (Eds), *Cultural heritage and aerobiology* (pp. 195-206). Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-017-0185-3_8
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. Sage.
- Pavlou, V. (2012). The educational potential of museum websites: building an instrument for assessing pre-service teachers' views. *Museum Management and Curatorship*, 27(3), 291-309. DOI: 10.1080/09647775.2012.701998

- Pekarik, A. J., Doering, Z. D. & Karns, D. A. (1999). Exploring satisfying experiences in museums. *Curator The Museum Journal*, 42(2), 152-173. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.1999.tb01137.x>
- Piscitelli, B. & Anderson, D. (2001). Young children's perspectives of museum settings and experiences. *Museum Management and Curatorship*, 19(3), 269-282. [http://dx.doi.org/10.1016/S0260-4779\(01\)00018-8](http://dx.doi.org/10.1016/S0260-4779(01)00018-8)
- Puchner, L., Rapoport, R., & Gaskins, S. (2001). Learning in children's museums: Is it really happening? *Curator: The Museum Journal*, 44(3), 237-259. [10.1111/j.2151-6952.2001.tb01164.x](https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.2001.tb01164.x)
- Rennie, L. J. & Johnston, D. J. (2004). The nature of learning and its implications for research on learning from museums. *Science Education*, 88(S1), S4-S16. <https://doi.org/10.1002/sce.20017>
- Rix, C. & McSorley, J. (1999). An investigation into the role that school-based interactive science centres may play in the education of primary-aged children. *International Journal of Science Education*, 21(6), 577-593. <https://doi.org/10.1080/095006999290453>
- Sandlin, J. A., Schultz, B. D., & Burdick, J. (2010). *Handbook of public pedagogy: Education and Learning Beyond Schooling*. Routledge.
- Schep, M., van Boxtel, C., & Noordegraaf, J. (2018). Competent museum guides: Defining competencies for use in art and history museums. *Museum Management and Curatorship*, 33(1), 2-24. <https://doi.org/10.1080/09647775.2017.1387590>
- Screven, C. (1986) Exhibitions and information centers: Some principles and approaches. *Curator The Museum Journal*, 29(2), 109-137. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.1986.tb01433.x>
- Seidman, I. (2006). *A guide for researchers in education and the social sciences*. Newyork and London: Teachers College.
- Shaby, N., Ben-Zvi Assaraf, O., & Pillemer Koch, N. (2023). Students' interactions during laboratory group activity in a science museum. *International Journal of Science and Mathematics Education*. <https://doi.org/10.1007/s10763-023-10404-8>
- Storksdieck, M., Falk, J. H., & Witgert, N. (2006). *Why they came and how they benefited: Results of 52 in-depth interviews conducted 18 months after a science center visit*. Proceedings of the Annual Meeting of the National Association of Research in Science Teaching, San Francisco, California.
- Taşkesen, O., Naldan, F., & Güler, E. (2017). Investigating the museum and art interests of the students in fine arts and anatolian high schools. *Journal of Strategic Research in Social Science*, 3(2), 1-14.
- Tröndle, M., Winthzerith, S., Wäspé, R., & Tschacher, W. (2012). A museum for the twenty-first century: The influence of 'sociality' on art reception in museum space. *Museum Management and Curatorship*, 27(5), 461-486. <https://doi.org/10.1080/09647775.2012.737615>
- Urpí, C., Reperaz, C., & Echarri, F. (2022). Measuring the Rothko experience in school visitors to modern art museums. *The Journal of Educational Research*, 115(2), 173-186. <https://doi.org/10.1080/00220671.2022.2074950>
- Wang, S. (2020). Museum as a sensory space: A discussion of communication effect of multi-senses in Taizhou Museum. *Sustainability*, 12(7), 1-19. <https://doi.org/10.3390/su12073061>
- Yates, E., Szenasi, J., Smedley, A., Glynn, K., & Hemmings, M. (2022). Children as experiencers: Increasing engagement, participation and inclusion for young children in the museum. *Childhood*, 29(1), 58-74.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K., Filiz, N., & Yılmaz, A. (2013). Learning social studies via objects in museums: investigation into Turkish elementary school students' lived experiences. *British Educational Research Journal*, 39(6), 979-1001. <https://doi.org/10.1002/berj.3018>
- Yi, T., Lee, H.-y., Yum, J., & Lee, J.-H. (2022). The influence of visitor-based social contextual information on visitors' museum experience. *PLoS ONE*, 17(5), 1-25. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0266856>

Extended Abstract

In the contemporary educational landscape, many school systems globally have transcended the traditional classroom boundaries, embracing the benefits of hands-on training and field trips. This approach has led to the utilization of various real-world environments such as factories, offices, museums, and theaters as vibrant learning spaces. This shift is driven by the increasing emphasis on student-centered and experiential learning methodologies, acknowledging the considerable time children spend engaging in informal learning activities. Museums, as pivotal out-of-school learning environments, serve as rich repositories of knowledge and experiential learning. This study specifically investigates primary school teachers' perceptions of museums, underpinned by two principal rationales. Firstly, primary school teachers play a critical role in facilitating the foundational learning and experiential development of children. Secondly, the interplay between teachers' and students' emotions, thoughts, behaviors, and perceptions significantly influences the educational process. Despite its importance, the exploration of teachers' perceptions of museums has not been extensively addressed in theoretical discourse and empirical research. Yet, understanding these perceptions is crucial not only for academic purposes but also for its social implications. This study seeks to answer how primary school teachers perceive and conceptualize museums and what mental models of museums they hold. Adopting a qualitative research model, the study emphasizes understanding individuals' constructed meanings and the significance they attribute to their experiences. The research was conducted with 14 classroom teachers from official primary schools in the central districts of Mersin province—Akdeniz, Mezitli, Toroslar, and Yenişehir—during the 2022-2023 academic year. The criterion sampling method was employed for participant selection, with criteria including a minimum of five years of teaching experience, current employment as a primary school teacher in Mersin's central districts, and previous museum visits in a professional capacity. Data collection was performed through semi-structured interviews, a common technique in qualitative research for its flexibility and depth. Data analysis involved hierarchical coding using a systematic approach of codes, categories, and themes, ensuring alignment with the research questions. To enhance the study's validity, detailed explanations of the data collection and analysis processes were provided, and the interview form was refined based on expert feedback to ensure internal validity. Participant confirmation was sought to guarantee credibility, with participants reviewing a summary of the findings for accuracy verification. The research revealed that teachers perceive museums as centers focused on "history and culture," "learning and personal development," and as custodians of "material evidence." Museums are seen as multisensory spaces that offer educational, artistic, historical, and cultural experiences, enriching individual, social, and artistic development. The findings highlight that teachers' definitions of museums are influenced by their personal interactions with these institutions, indicating that primary school teachers understand museums in three distinct contexts. This underscores the variability in teachers' perceptions of museums, providing empirical evidence of the diverse ways in which museums are conceptualized and valued in the context of education.

